

Complexnummer: 523183

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Stoomweverij met woning

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

523184, 523185

Woonplaats

Aalten

Gemeente

Aalten

Provincie

Gelderland

Locatie van het hoofdobject

Hofstraat 12, 7121 DM te Aalten

Complexomschrijving

Inleiding

De STOOMWEVERIJ MET DIRECTEURSWONING gelegen aan de zuidzijde van de Hofstraat is in 1893 gebouwd in opdracht van de fabrikant Herman Driessen. De fabriek van Herman Driessen is gelegen op een terrein tussen de Hofstraat en de Slingebeek, nabij het centrum van de stad. Rechts van de fabriek ligt de in 1893 gebouwde woning van Herman Driessen en links bevindt zich de villa van zijn zoon Clemens Driessen uit 1931 die niet onder de bescherming valt. Het beschermde complex bestaat uit de directeurswoning aan de Hofstraat 12 (A) en de stoomweverij aan de Hofstraat 14 (B).

De Driessens vestigden zich in 1826 in Aalten vanuit Bocholt (Duitsland) en richtten er een spinnerij op aan de Varsseveldseweg (afgebrand in 1858) en een weverij en spinnerij aan de Dijkstraat (verkocht in 1918, gebouw gesloopt 1981). Rond 1856 werden de spinnerijen en de weverij van stoom voorzien. Zij waren daarbij een van de eerste weverijen/spinnerijen in Nederland die overgingen op stoom.

Vanuit het bedrijf aan de Dijkstraat, gesticht door de broers Anton en Josef Driessen, werd in 1894 de stoomweverij aan de Hofstraat opgericht door Herman Driessen.

De fabriek aan de Hofstraat begon in 1894 met 34 weefgetouwen en groeide uit tot een bedrijf met 200 weefgetouwen in 1937. Vanaf 1925 ging het bedrijf zich ook toeleggen op confectie en in 1933 werden tricotagemachines aangeschaft. Na de Tweede Wereldoorlog had het bedrijf een eigen verkooporganisatie en een gevarieerd aanbod van (onder-) kleding en huishoudtextiel. De toenemende

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

mechanisatie en te hoge investeringskosten leidden in 1969 tot de liquidatie van het bedrijf dat toen 149 mensen in dienst had. Tot het oudste gedeelte van het complex behoren de directeurswoning "De Beukenhof", het in neo-renaissancistische stijl opgetrokken kantoorgebouw aan de Hofstraat en de direct hier achter gelegen sheds met machinekamer, ketelhuis en de hoge bakstenen schoorsteen.

Het fabrieksgebouw bestaat uit diverse aan elkaar gekoppelde kantoor- en productiegebouwen. In de loop der jaren hebben diverse uitbreidingen plaatsgevonden, onder andere in 1927, 1936, 1939, 1940, 1941, 1945, 1949 en 1950. Daarbij betrof het meestal een uitbreiding van de bedrijfsgebouwen. Het meest in het oog springend is de uitbreiding aan de voorzijde uit 1941, uitgevoerd in de Nieuwe Haagse School-stijl. Deze uitbreiding is naar ontwerp van de architect Wim M. Hebly uit Aalten, die ook de woning met bedrijfsgebouw aan de Stationsstraat 55 uit 1935 heeft ontworpen.

Waardering

Complex bestaande uit een STOOMWEVERIJ met DIRECTEURSWONING in 1893 gebouwd in opdracht van de fabrikant Herman Driessen.

- Van architectuurhistorische waarde als complex dat een overzicht geeft van de opeenvolgende architectuurstijlen in de industriële bouwkunst zoals het kantoorgebouw uit 1893 uitgevoerd in neo-renaissancistische stijl en de uitbreiding uit 1933, door de architect W.M. Hebly, uitgevoerd in de Nieuwe Haagseschool stijl. Het complex is tevens van belang als voorbeeld van een fabriek waar verschillende constructiemethoden zijn toegepast. Onder andere de ijzeren draagconstructie van de sheds en de houten "hammerbeam"-spanten in de machinekamer zijn van belang voor de geschiedenis van de bouwtechniek in Nederland als vroeg en gaaf voorbeeld van deze constructiewijze.

- Van stedenbouwkundige waarde als voorbeeld van een industrieel complex. De voormalige stoomweverij met bijbehorende directeursvilla is een historisch gegroeid geheel van tussen 1893 en 1969 gebouwde bedrijfsruimten en vormt qua aanleg en structuur een karakteristiek ensemble. Maat en schaal van het complex zijn afgestemd op de stedenbouwkundige schaal van de kern Aalten

- Van cultuurhistorische waarde uit het oogpunt van de geschiedenis van nijverheid en techniek als kenmerkende representant van de in de laatste decennia van de negentiende eeuw gemechaniseerde textielindustrie in Nederland. De stoomweverij is van cultuurhistorische waarde als uitdrukking van de industriële ontwikkeling van de textielproductie en vertegenwoordigt als zodanig een aspect van de economische geschiedenis.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 523184

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	08 juli 2002
Kadaster deel/nr	82867/148

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Aalten	Aalten	Gelderland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Aalten	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Aalten	I			12941

*Omschrijving***

Omschrijving

De in kruisverband gemetselde bakstenen FABRIKANTENVILLA is opgetrokken op een rechthoekige plattegrond. Het gebouw telt twee bouwlagen onder een met platte Friese pan gedekt, afgeplat schilddak met op het noorden een halsgevel. De nokken van het dak zijn voorzien van een geprofileerde daklijst. Het dak heeft op vier zijden een dakkapel. Het voorschild (noorden) en het linker dakschild hebben een dakkapel met twee gekoppelde enkelruits ramen en enkelruits bovenlicht onder een plat dak met aan weerskanten gesneden houten klauwstukken. Het achterschild heeft een dakkapel onder een plat dak afgesloten door een fries met kroonlijst en heeft twee gekoppelde enkelruits ramen. In het rechter dakschild zit in het midden een dakkapel onder een plat dak voorzien van een fries en een geprofileerde kroonlijst met aan de voorzijde een timpaan en aan weerszijden klauwstukken voorzien van voluten. Het tweeruits raam heeft een halfronde bovenlicht en wordt afgesloten door een strek met aanzet en sluitsteen.

De gevels hebben een horizontale geleding met een geschilderde plint, speklagen die ter plaatse van de pilasters uitkragen en aan bovenzijde een gekornist fries met het centre-lis motief en een geprofileerde kroonlijst. De scheiding van de verdiepingen wordt langs de voor- en zijgevels gemarkeerd door een gekorniste cordonlijst met een decoratief bakstenen fries. Op de hoeken van de voor- en zijgevels bevinden zich pilasters.

Het gebouw heeft aan de achterzijde een moderne aanbouw die niet voor bescherming in aanmerking komt. De asymmetrisch ingedeelde VOORGEVEL (noorden) heeft rechts een risaliet eindigend in een halsgevel waarin twee smalle ramen met een halfronde afgesloten bovenlicht voorzien van een segmentboog met aanzet- en sluitsteen. Hierboven bevindt zich een geprofileerde kroonlijst waarboven een gebroken fronton gedragen door bakstenen pilasters. In de uitsparing van het fronton bevindt zich een niet oorspronkelijke piron. De halsgevel heeft aan weerszijden klauwstukken met voluten rustend op een bakstenen muurtje waarnaast

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

een sokkel met een obelisk.

De risaliet heeft op de begane grond een schuifvenster met bovenlicht en wordt afgesloten door een blinde segmentboog met aanzet- en sluitsteen. De boogtrommel is opgevuld met decoratieve tegels. Op de verdieping bevindt zich een tweeruits stolpraam met bovenlicht dat aan de bovenzijde wordt afgesloten door een kroonlijst waarboven een hanekam. In het fries tussen de eerste en tweede verdieping staat met zwarte letters "BEUKENHOF" vermeld.

Het linkerdeel van de voorgevel bevat twee traveeën met op de begane grond en op de verdieping vensters van hetzelfde type als in de risaliet. Onder de ramen van de beneden verdieping bevinden zich gepleisterde vakken voorzien van het centre-lis motief.

De LINKER ZIJGEVEL heeft rechts in de gevel een houten serre onder een plat dak dat wordt afgesloten door een fries en een kroonlijst. Onder het fries bevindt zich een rij originele glas-in-lood ramen. De vensters in deze gevel zijn van hetzelfde type als in de voorgevel. Tegen de ACHTERGEVEL bevindt zich een uitbouw met een tweelaags middendeel onder een plat dak ter plaatse waarvan zich het trappenhuis bevindt. Hierin zitten op de verdieping twee hoge, gekoppelde ramen met bovenlicht waarin glas in lood. De verdieping heeft aan weerszijden van de uitbouw een dichtgezet raam dat aan de bovenzijde wordt afgesloten door een geprofileerde kroonlijst en een hanekam. De begane grond heeft twee niet oorspronkelijke ramen en een moderne aanbouw die niet voor bescherming in aanmerking komt.

De symmetrisch ingedeelde RECHTER ZIJGEVEL heeft een benadrukte middenpartij met aan weerszijden pilasters. Op de begane grond van de middenpartij bevindt zich een entree bestaande uit een stoep en een dubbele paneeldeur met glas in het bovenpaneel en een half rond bovenlicht afgesloten door een half cirkelboog. Op de verdieping bevindt zich een tweeruits stolpraam met enkelruits bovenlicht afgesloten door een blinde segmentboog met aanzet- en sluitsteen. De boogtrommel is opgevuld met decoratieve tegels. De vensters in de linker en rechter travee zijn van hetzelfde type als in de voorgevel.

De indeling van het INTERIEUR op de begane grond en de verdieping is nog grotendeels oorspronkelijk. Op de begane grond bevindt zich een L-vormige gang met trappenhuis. Het gebouw is deels onderkelderd. In de woonkamer en de salon zitten nog de originele kozijnen en vensterbanken. Tussen de woonkamer en de serre zitten schuifdeuren. Het trappenhuis bezit de originele wandtegels met Jugendstil motief.

Waardering

FABRIKANTENVILLA uit 1893 gebouwd in opdracht van de fabrikant Herman Driessen.

- Van architectuurhistorische waarde als goed voorbeeld van een in neo-renaïssancistische stijl opgetrokken fabrikantenvilla uit het einde van de negentiende eeuw.
- Van stedenbouwkundige waarde als voorbeeld van een bij een fabriekscomplex behorende en gelegen fabrikantenvilla. Villa en weverij zijn afgestemd op de stedenbouwkundige schaal van de kern Aalten.
- Van cultuurhistorische waarde vanwege het belang van de familie Driessen voor de geschiedenis van de textielindustrie van Nederland.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Woningen en woningbouwcomplexen

Woonhuis(K)

Woonhuis

Monumentnummer*: 523185

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	08 juli 2002
Kadaster deel/nr	82867/17

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Aalten	Aalten	Gelderland

Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Hofstraat	14			7121 DM	Aalten		
Hofstraat	14 A	A		7121 DM	Aalten		
Hofstraat	14 B	B		7121 DM	Aalten		

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Aalten	I			13088
Aalten	I			13086
Aalten	I			13073
Aalten	I			13080
Aalten	I			13089
Aalten	I			13090
Aalten	I			13081
Aalten	I			13087
Aalten	I			13084

Omschrijving**

Omschrijving

STOOMWEVERIJ bestaande uit een samenstel van bouwdelen. Aande Hofstraat ligt rechts een KANTOORGEBOUW uit 1893 in neorenaissancestijl, aan de linker zijde door middel van een tussenlid (1941) in de stijl van de Nieuwe Haagse School verbonden met een KANTOORGEBOUW (1933) in dezelfde stijl. Achter deze gebouwen liggen de SHEDS. De oudste sheds worden aan de zuidzijde gevolgd door de MACHINEKAMER en het KETELHUIS (1893/1894), met grenzend aan het ketelhuis de SCHOORSTEEN.

Het in kruisverband gemetselde bakstenen KANTOORGEBOUW uit 1893 is opgetrokken op rechthoekige grondslag en telt één bouwlaag onder een met gesmoorde kruispannen gedekt mansardedak. Het voorschild heeft in het midden een houten dakkapel

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

onder een zadeldak. De dakkapel wordt aan de bovenzijde afgesloten door een fries met een kroonlijst en bekroond door een driehoekig fronton. In de dakkapel bevindt zich een dubbele deur met vier ruiten die door de gootlijst heen steekt. De deur wordt aan de bovenzijde getoogd afgesloten en heeft aan weerszijden een pilaster. Het gebouw heeft tegen de rechter zijgevel een aanbouw (transformatorhuisje) uit 1958. De VOORGEVEL heeft speklagen, een gepleisterde en geverfde plint en wordt aan bovenzijde afgesloten door een gekornist fries en een kroonlijst die in het midden wordt onderbroken door de reeds beschreven dubbele deur van de dakkapel. Alle in de gevel uitgespaarde muuropeningen worden afgesloten door blinde segmentbogen met metselmozaïek in rode en gele baksteen in de boogvelden. De geboorte- en sluitstenen zijn uitgevoerd in wit pleisterwerk. De gevel bevat negen traveeën en heeft een middenrisaliet en aan weerszijden een zijrisaliet. De middenrisaliet bevat twee gekoppelde vensters onder een segmentboog met aanzet- en sluitsteen. Tussen de twee vensters bevindt zich een pilaster. Elk venster bevat een tweeruits stolpraam met enkelruits bovenlicht. Onder de vensters bevinden zich gepleisterde vakken voorzien van langgerekte diamantkoppen. De linker zijrisaliet bevat drie gekoppelde vensters onder een segmentboog, het middelste venster bevat een tweeruits stolpraam met smaller enkelruits bovenlicht en heeft aan weerszijden een enkelruits raam met enkelruits bovenlicht. De vensters worden van elkaar gescheiden door twee pilasters. Onder de vensters bevinden zich gepleisterde vakken voorzien van langgerekte diamantkoppen. De tweede en derde travee van links bevatten een tweeruits raam met enkelruits bovenlicht. Het venster wordt aan de bovenzijde afgesloten door een segment boog voorzien van een sluitsteen. Tussen deze twee traveeën in bevindt zich een gedenksteen met de tekst: "De eerste steen gelegd - door - H.A.F.C.M. Driessen - 8 augustus 1893". De vierde travee van links bevat een dubbele deur met twee ruiten en enkelruits bovenlicht. De deurpartij is aan de bovenzijde voorzien van een segmentboog met sluitsteen. De zesde, zevende en achtste travee bevatten elk een tweeruits raam met enkelruits bovenlicht aan de bovenzijde afgesloten door een segmentboog. In de rechter zijrisaliet bevindt zich een dubbele deur met twee ruiten en enkelruits bovenlicht en aan weerszijden een smaller enkelruits raam met enkelruits bovenlicht. Onder de vensters bevinden zich gepleisterde vakken voorzien van langgerekte diamantkoppen. Het geheel wordt aan de bovenzijde afgesloten door een segmentboog met aanzet en sluitsteen. In het INTERIEUR van het kantoor bevinden zich nog de originele gietijzeren pilaren.

Achter het kantoorgebouw bevinden zich de SHEDS. Het grootste gedeelte van het bedrijf bestaat uit de loodsen waar de weefgetouwen stonden opgesteld. Het oudste gedeelte van deze loodsen is gebouwd in 1893/1894 en gelegen vlak achter het kantoorgebouw uit dezelfde periode. Het bestaat uit een op vierkante grondslag opgetrokken loods, die voorzien is van sheddaken met een hellend glasvlak en ondersteuning ter plaatse van de voetpunten. De onderslagbalken, ondersteund door gietijzeren kolommen, zijn in dwarsrichting toegepast. Deze bouwwijze is kenmerkend voor de periode waarin deze loods gebouwd is.

De MACHINEKAMER is gelegen aan de zuidzijde van de sheds naast het ketelhuis. De machinekamer leverde de stoomenergie die nodig was voor het functioneren van het bedrijf. Daarom werden aan de constructie, inrichting en afwerking van de machinekamer veel aandacht besteed. Het gebouw van de machinekamer is aan drie zijden ingebouwd maar de voorgevel staat vrij. De machinekamer telt één bouwlaag met een zadeldak op een rechthoekige plattegrond. De bakstenen gevels zijn gemetseld in kruisverband en voorzien van speklagen. Het dak heeft een klein overstek en wordt aan de voorzijde afgesloten door houten windveren. In de top is tussen de windveren een verticaal planken beschot opgehangen. Midden in de gevel bevindt zich een brede opening, aan de bovenzijde getoogd afgesloten en voorzien van een segmentboog met aanzet en sluitstenen. Hierboven bevindt zich een rond raam met een tracering in bloemmotief. Eenzelfde raam bevindt zich ook in de top van de achtergevel. In het INTERIEUR is met name de kapconstructie van belang. Deze is opgebouwd uit "hammerbeam"- of steekbalkspanten met makelaar en trekstangen en is voorzien van geajoureerd houtsnijwerk. Het geheel rust op gesneden houten korbeelstellen.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het KETELHUIS is gelegen naast de machinekamer en is door een binnendeur toegankelijk vanuit de machinekamer. Het dak van de machinekamer werd zodanig geconstrueerd dat bij een eventuele explosie de druk via het dak kon verdwijnen, een zogenaamd plofdak. Het gebouw is opgetrokken op rechthoekige grondslag over één bouwlaag onder een met gesmoorde kruispannen gedekt schilddak. Het dak watert af via een gietijzeren goot op consoles. De bakstenen gevels zijn in kruisverband gemetseld. Tegen de VOORGEVEL is een aanbouw onder een lessenaarsdak geplaatst. Deze heeft in het voorvlak links een deur en rechts een groot tienruits raam. Het zijvlak heeft een getoogd enkelruits raam onder een dubbele rollaag. De RECHTER ZIJGEVEL heeft links twee grote tienruits ramen. Rechts in de gevel bevinden zich een houten deur met enkelruits getoogd afgesloten bovenlicht en een houten deur die aan bovenzijde getoogd is afgesloten.

Grenzend aan het ketelhuis bevindt zich een hoge, ronde taps toelopende BAKSTENEN SCHOORSTEEN. Deze is geplaatst op een vierkante onderbouw van baksteen, gemetseld in kruisverband. Op regelmatige afstand van elkaar zijn ringen om de schoorsteen geplaatst (in totaal 11 ringen). De schoorsteen is via een lage bakstenen gang verbonden met de machinekamer. In de westelijke muur van deze gang bevindt zich een rondboogvormig afgesloten opening (nu dichtgemetseld) die aan de bovenzijde voorzien is van drie rollagen.

Een éénlaags tussenlid met plat dak uit 1941 verbindt de linker zijde van het oude kantoorgebouw met het KANTOORGEBOUW in de stijl van de Nieuwe Haagse School uit 1933. Het gebouw telt twee lagen en heeft een plat dak. De gevels zijn gemetseld in Noors verband en worden afgesloten met geglazuurde gevelpannen. Er is gebruik gemaakt van twee kleuren baksteen en de gevels zijn op de hoeken iets hoger opgetrokken. De VOORGEVEL heeft rechts op de begane grond een niet oorspronkelijke deur met links een vierruits raam met tweeruits bovenlicht. Boven de deur en het raam bevindt zich een luifel. Op de verdieping zit een groot zevenruits raam. Het linkerdeel van de gevel steekt uit naar voren en heeft op de begane grond een zevenruits raam met drieruits bovenlicht. Boven het raam is in de gevel nog de tekst leesbaar "HERMAN DRIESSEN & ZOON". De oostelijke gevel heeft op de begane grond een groot zevenruits raam met drieruits bovenlicht en op de verdieping een zevenruits raam. Links tegen de gevel bevindt zich een plat afgedekte eenlaags aanbouw uit 1957 met in het voorvlak (noorden) drie enkelruits ramen en in het zijvlak een zevenruits raam met drieruits bovenlicht.

Waardering

STOOMWEVERIJ uit 1893 gebouwd in opdracht van de fabrikant Herman Driessen.

- Van architectuurhistorische waarde als goed en gaaf voorbeeld van een fabriek waar verschillende constructieve methoden zijn toegepast en als zodanig van belang voor de geschiedenis van de bouwtechniek in Nederland. Het complex geeft een overzicht van verschillende architectuurstijlen in de industriële bouwkunst. Het productieproces is aan de diverse bouwtypen en interieurelementen nog duidelijk af te lezen.

- Van stedenbouwkundige waarde als kern van een industrieel complex dat verder nog bestaat uit een in neo-renaïssancistische stijl opgetrokken fabriektenwoning. Maat en schaal van de van de weverij zijn afgestemd op de stedenbouwkundige schaal van de kern Aalten.

- Van cultuurhistorische waarde vanwege het belang van de fabriek voor de geschiedenis van de nijverheid en de techniek als kenmerkende representant van de in de laatste decennia van de negentiende eeuw gemechaniseerde textielindustrie in Nederland. Daardoor vertegenwoordigt de fabriek tevens een aspect van de economische geschiedenis.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie

Functie

Weverij